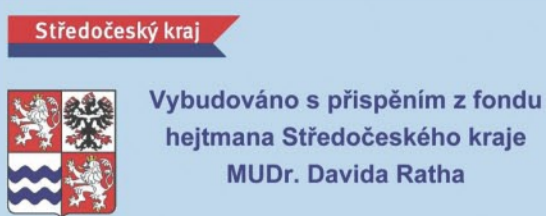

Cykloturistická naučná stezka okolo Kutné Hory

Zastavení č.7a: "Vyhlídka na chrám sv. Barbory"

Z GEOLOGIE

Pod vámi jsou terasy a stěny tvořené vápnitými pískovci perucko-korycanských vrstev, které představují mělkovodní mořské usazeniny. Typickou fosilií jsou četné druhotně kalcifikované, často omleté spongie (houby), náležející třídám *Hexactinellida* a *Lithistida*. V nejvyšších patrech na pískovce nasedají místy slínovce bělohorského souvrství a třetihorní říční štěrky. Ve spodní části údolí vystupují podstatně starší metamorfity nepravidelného podloží, na něž křída transgredovala – migmatizované ruly kutnohorského krystalinika s čočkami amfibolitů a dalších vložkových hornin, často postižené hlubokým fosilním zvětráním.

Z HISTORIE

Na protějším břehu říčky Vrchlice můžete vidět gotický chrám sv. Barbory. Na jeho místě stála původně kaple zasvěcená patronce havířů, sv. Barboře. Stavba velkého chrámu započala v roce 1388 po zakoupení pozemků od pražské kapituly sv. Víta. Stavbu chrámu financovali zejména těžaři a majitelé stříbrných dolů z odkazů a z výtěžků místních dolů a církevních slavností. Chrám byl budován několik set let a zde je pro přehlednost pět etap, včetně jmen stavitelů.

1. etapa (1388 až 1420) - autorem původního záměru trojlodního bazilikálního chrámu byl podle architektonických znaků stavitel Petr Parlář a jeho syn Jan. V této etapě bylo vybudováno nezaklenuté kněžiště, pak věnec osmi chórových kaplí a bylo započato se stavbou příčné lodi. Roku 1401 byla stavba přehodnocena a začal vznikat chrám pětিলodní.

2. etapa (1481 až 1489) - pohusitskou svatobarborskou huť vedl mistr Hanuš, iniciátorem stavby byl M. Smíšek z Vrchovišť. V této etapě byl zaklenut ohoz závěru, vnitřní boční loď a byl z části vystaven chór s triforiem.

3. etapa (1489 až 1506, 1507 až 1512) - z počátku vedl stavbu známý pražský stavitel Matěj Rejsek, který dostavěl triforium, vystavěl okenní stěny vysokého chóru a opatřil ho složitou síťovou klenbou. Chrám byl opatřen opěrným systémem s mnoha dekorativními prvky. Po smrti M. Rejska roku 1506 byly prováděny výzdoby zábradlí a pláště chrámu až do roku 1512.

4. etapa (1512 až 1534) - v této etapě vedl stavbu královský stavitel Benedikt Rejt. Na rozdíl od konzervativní architektury M. Rejska byl B. Rejt velice tvůrčí. Pozměnil původní koncepci bazilikálního pětিলodního chrámu v duchu pozdní gotiky a nastupující renesance na síňové trojlodí (všechny lodě jsou na rozdíl od baziliky stejně vysoké). Roku 1532 podle Rejtova návrhu provedl mistr Vaněk zastřešení tzv. trojitou stanovou střechou.

5. etapa (1540 až 1558, 1595) - pod vedením mistra Mikuláše a Jana Vlacha bylo během prvních sedmi let zaklenuté trojlodí hvězdovou klenbou s krouženými žebry. Do roku 1552 byly dokončeny kružby kolem oken, do roku 1555 dostavěna kruchta. V roce 1558 byla dokončena západní průčelní stěna. Nad ní byl roku 1595 vztyčen štít s kalichem.

V baroku, během působení jezuitů v Kutné Hoře, si tito přizpůsobili chrám svým potřebám a byl také v duchu raného baroka vyzdoben a upraven. Z této doby pochází i propojení zastřešenou galerií s budovou jezuitské koleje (2). Jezuité také nahradili přes odpor občanů trojitou stanovou střechu průběžným valbovým krovem se třemi sanktusovými vížkami. Na počátku 19. století postihlo rekvírování během napoleonských válek i chrám sv. Barbory, od poloviny 19. století pak započaly restaurátorské práce. Vlevo od chrámu sv. Barbory vidíte neorenesanční budovu **základní školy** (3), původní c.k. vyšší reálky, která byla postavena v letech 1898 až 1900 dle projektu ing. O. Materny. Průčelí zdobí reliéfní podobizny kutnohorských a českých osobností. Vpravo od chrámu jsou vidět tři okna gotické **kaple Božího Těla** (4). Kaple byla postavena v 80. letech 14. století. Původně to měla být dvoupatrová hřbitovní kaple (karner) pro hřbitov kolem chrámu. Své zasvěcení kaple Božího Těla získala až v 17. století, pod správou jezuitů. Původně měla kaple dvojici sedlových střech. Počátkem 19. století, kdy byla kaple v majetku rodiny Snížkových, zde bylo krupařství. Na místo stržené střechy kaple byla navezena zemina a založena zde zahrada. V kapli byly pak složeny kosti z okolního hřbitova. Po krátké době byla kaple znovu prodána a změnila majitele až do roku 1886, kdy jí koupil pan Tuček. Až do první poloviny 20. století zde byla slavná varhanářská dílna. V roce 2000 byla chátrající kaple citlivě opravena a na místě navážky je dnes vyhlídka.

1 Snímek chrámu sv. Barbory a Jezuitské koleje z počátku 20. století. V domečku pod chrámem byla hospoda „Na kopečku“.

2 Kolorovaná kresba z roku 1843, zachycující spojovací chodbu

3

4 Fotografie kaple Božího Těla z druhé strany